

Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek szószólójának

köszöntője és kiállítás megnyitója

Köszöntök minden kedves jelenlévőt, aki megtisztelt bennünket azzal, hogy eljött a Táj Nemzetközi Napja alkalmából az Agrárminisztériummal közösen megrendezésre kerülő szakmai műhelybeszélgetésre és a Varázslatos Magyarország természetfotós pályázat tájfotóinak gyűjteményéből álló kiállítás megnyitójára.

Köszöntöm

- azoknak a tárcáknak a képviselőit, akik az Agrárminisztériummal együtt felelősei az Európa Tanács Európai Táj Egyezménye végrehajtásának;
- azokat a helyi közösségeket, civil szervezeteket és önkormányzatokat, akik remek programokkal, áldozatos és önzetlen munkával óvják azt a tájat, ahol élnek;
- a kutatókat, tervezőket, építészeket, az önkormányzatoknál, járási és kormányhivataloknál, nemzeti park igazgatóságoknál dolgozó szakembereket, akiknek napi feladatuk a táj védelme, a gazdag hazai táji örökség megóvása.

Az emberi életminőség meghatározó eleme a bennünket körbeölelő környezet, a természeti és ember alkotta elemek elegye, identitást formáló közege. A környezethez való jog egyik alapeleme, az emberhez méltó környezet biztosításának egyik eszköze az Európai Táj Egyezmény. Az Egyezmény megfogalmazásában¹ a táj az ember által érzékelt, befogadható terület, amely a természeti tényezők és az ember tevékenységének hatása és kölcsönhatása eredményeként alakult ki. Ez az egyszerű és ésszerű megközelítési mód áll legközelebb a táj alapjogi kontextusban, a jövő nemzedékek érdekeinek védelme szempontjából történő értelmezéséhez is, ahol a táj nem csupán mint természetvédelmi érték, hanem mint kulturális lenyomat, az adott kor emberének életvitelét, szemléletét, gondolkodásmódját tükröző elem jelenik meg és áll alkotmányos védelem alatt.

Az ombudsmani hivatal hosszú évek óta szívügyének tekinti, hogy a táj védelme méltó helyére kerüljön mind a jogalkotásban, mind a jogalkalmazásban. Bár sem a korábbi Alkotmányban nem volt, sem a jelen Alaptörvényben nincs közvetlenül nevesítve a táj az alapjogi védelem tárgyaként, ám a táj azoknak a természeti és kulturális elemeknek a sajátos és komplex rendszere, amelyeket az Alaptörvény a nemzet közös öröksége, illetve a nemzeti vagyon részeként különös védelemben részesít. E miatt a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó szószólók munkájuk során mindig nagy figyelmet fordítanak a táj védelme, tervezése, kezelése területeire.

Ebbéli meggyőződésünknek számos ügyben hangot adtunk, igyekeztünk integráltan beépíteni a táj védelmét a gondolkodásmódba a különböző ágazati területeken is, akár a vízgazdálkodás, akár a környezetvédelem, akár az építésügy területén. Kiemelendő e téren a mai második panel témáját is adó településképvédelem. 2017 őszén jelent meg a településképi arculat védelmét szolgáló

---

¹ „Táj” az ember által érzékelt terület, amelynek jellege természeti tényezők és/vagy emberi tevékenységek hatása és kölcsönhatása eredményeként alakult ki.

önkormányzati szabályozásokra vonatkozó javaslatokról szóló szószólói állásfoglalás, melyben az értékvédelem – közte a táji értékek védelme – folytonos biztosításának szükségességére és a visszalépés tilalmára irányítottuk a figyelmet, és kezdeményeztük a településképi törvény megfelelő módosítását. A javaslat részben teljesült, a jogalkotó a helyi értékek védelmét biztosító határidő egy éves, 2018 év végéig történő meghosszabbítása mellett döntött.

A Nemzeti Tájstratégia kidolgozását és elfogadását örömteli lépésként fogadtuk, ami az Európai Táj Egyezmény hazai megvalósításának is része. Szintén örömteli fejlemény, hogy az Alkotmánybíróság ez év kora őszen az engedély nélküli kútfúrást lehetővé tevő jogi szabályozás alaptörvény-ellenességét kimondó határozatában² az egyes stratégiák jelentőségét a nemzet közös örökségét érintő, és a jövő nemzedékek számára is megőrzendő értékek esetében kiemelten kezelte. Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a „szakmai tartalmú stratégiák figyelmen kívül hagyása valamely jogszabály-változás alaptörvény-ellenességének vizsgálata során külön is értékelendő”, hiszen azok „a közép- és hosszú távú tervezés és kiszámítható jogalkotás olyan szakmai kiindulópontjai is egyben, melyek figyelembe vétele az elővigyázatosság és a megelőzés elveire is tekintettel különösen fontos” a szóban forgó elemek tekintetében. Épp ezért fontos – ahogyan annak épp egy éve, az előző évi rendezvényen is hangot adtunk –, hogy továbbra is várjuk a természet védelméről szóló törvény felhatalmazása alapján készülő kormányrendeletet, ami a táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és a tájképi adottságok megóvására vonatkozó szabályokat fogja tartalmazni.

A Varázslatos Magyarország Természetfotó Nonprofit Kft. évről évre kiírja a Varázslatos Magyarország természetfotós pályázatát, amelynek alapvető célja, hogy népszerűsítse országunk nemzeti parkjainak csodálatos adottságait, természeti szépségeit. Céljuk, hogy a magyar emberek jobban megismerjék országunk természeti szépségeit, valamint az, hogy Magyarországon és külföldön egyaránt büszkélkedhessünk természetfotósainkkal és munkáikkal.

A pályázat ezáltal hozzájárul az Európa Tanács Európai Táj Egyezményének azon törekvéséhez, hogy a részes országok növeljék a tájjal kapcsolatos fogékonyságot, tudatosságot a különböző társadalmi csoportok és egyének körében. A Varázslatos Magyarország weboldala 2010 márciusa óta havonta jelenít meg képeket. Gyűjteményük kínálatából 20 képből álló válogatást kaptunk rendezvényünk témáját illusztrálva, hogy felhívjuk a figyelmet a táj fontos kulturális, ökológiai, környezeti és szociális téren betöltött közérdekű szerepére. Egyúttal azon közös felelősségünkre, hogy a közvetett vagy közvetlen emberi tevékenység által előidézett tájváltozások milyen szerepet játszanak majd az egyén és a társadalom jólétének, illetve jól-létének alakulásában, a tájban is testet öltő közös örökségünk jövő nemzedékek számára történő megőrzésére vonatkozó egyetemes kötelezettségünk teljesítésében, teljesíthetőségében.

Ennek szellemében a kiállítást megnyitom, és átadom a szót Balczó Bertalan helyettes államtitkár úrnak, az Agrárminisztérium helyettes államtitkárának és az Európai Táj Egyezmény Nemzeti Koordinációs Munkacsoport elnökének, hogy ismertesse a Tájegyezmény aktualitásait.

---

² AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 13/2018. (IX. 4.) AB HATÁROZATA a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvénynek a vízkivételekkel összefüggő módosításáról szóló törvény 1. §-a és 4. §-a alaptörvény-ellenességének megállapításáról.